

Шлях Канади через віки: до Дня Канади

Канада – це новий край. Цивілізації Китаю, Персії, Єгипту, Греції та Риму розвинулися й відцвіли майже тисячу літ перед тим, як біла людина побачила узбережжя Північної Америки. Канада – це наслідок переселення з інших країн. Вона є великою частиною Нового Світу.

Першим європейцем, що відвідав Канаду, був Ліф Єріксон, норманець, який пустився в подорож з Ісландії коло 1000 року й, повернувшись додому, написав, що відвідав дивну країну на заході, яку він назвав «Вайнленд», тобто Країною Вина. Через 500 років Іван Кабот, родом з Генуї, який перебував на службі англійського короля Генріха VII, вдруге випадково наткнувся на узбережжя Канади. Але берег мав такий непривітний вигляд, що лише через чверть століття європейці почали цікавитись цією дивною сушею, що перегородила їм дорогу до багатств Китаю.

У 1534 році Жак Картьє, бретонець із Сен-Мало, розпочав ряд морських подорожей, які довели до першого дійсного дослідження берегів Канади. Він заплив у Ріку св. Лаврентія та дійшов аж далі на захід до індіанського села Гошеляга, тепер великого міста Монреалю. Картьє був першим білим чоловіком, що назвав цю країну «Канада».

В наступному столітті і французи, і англійці засновували свої колонії в Новому Світі. Між ними весь час виникали суперечності, бо обидві сторони бажали створити свій круг впливів в долині ріки Міссісіпі. І, звичайно, все це викликало бажання зброєю довести своє право панування.

Франція й Англія воювали між собою в Європі десятками років, і ця боротьба знайшла свій відгомін і у колоніях. Англійці зруйнували до тла французьку оселю Порт Ройял, забрали Квебек у французів. Згідно з Паризьким договором в 1763 р. французькі колонії перейшли у власність Британії. Перший розділ в історії Канади завершився...

А далі історія Канади розвивалась паралельно історії світу: Американська революція; ухвалений 1791 року Конституційний Акт, який розділив Канаду на дві провінції, Горішню і Долишню Канаду, між якими весь час спалахували повстання; вибух Громадянської війни 1861 р. у Сполучених Штатах. Всі розуміли, що час покінчити із суперечками і, нарешті, об'єднатися. Це об'єднання відбулося у 1867 р., коли британський парламент ухвалив акт, який об'єднав Долишню і Горішню Канаду в Канадський Домініон з федеральною формою правління. Цей акт увійшов в життя 1 липня 1867 року, і цю дату з того часу святкують як «День Домініону» (Dominion Day), а сьогодні – День Канади.

З того часу почалося зростання і возвеличення Канади: в члени федерації приймалися нові провінції, була збудована канадійська трансконтинентальна залізниця. В Канаду ринули тисячі нових поселенців, і лише вибух першої світової війни в 1914 р. припинив імміграцію. Велика роль, яку Канада

відіграла у війні, показала світові, що це держава в повному значенні цього слова. Признаючи цей факт, Канада підписала Версальський Договір як самостійна країна. З полум'я Другої світової війни Канада вийшла як великодержавна, чії багатющі природні ресурси та господарська й виробнича талановитість мали і продовжують мати великий вплив на весь світ. Її населення, що походить з багатьох народних і расових груп, стало могутньою демократичною силою завдяки його любові до свободи, ненависті до гнобителів та твердому переконанню, що народ дає право влади урядові, а уряд править через народ для загального блага усіх громадян. Населення Канади дуже любить свою країну, свою землю і вважає її найкращою в світі. Національний гімн Канади, оголошений 1 липня 1980 року, сповіщає про це людей всієї Землі:

О, Канадо! Наш дім і рідна земля!
Тобі – щира любов всіх твоїх синів!
Гарячими серцями ми вітаємо твоє возвеличення!
Могутня і вільна країно!
Ми завжди стоїмо на твоєму захисті, Канадо!

Зв'язки нашої бібліотеки з Канадою дуже давні. Завдяки турботі українських братів і сестер, які різними шляхами опинилися в Канаді і створили там одну з найбільших діаспор світу, в Одеській національній науковій бібліотеці в 1997 році було відкрито Канадсько-Український бібліотечний центр, для утворення якого Канадське Товариство Приятелів України (Осередок Торонто) в рамках Проекту «Відродження» подарувало нам 24.000 книжок та періодичних видань. Неможливо скласти ціну цьому щедрому дарунку: адже всі ці документи були видані в різних кінцях світу українськими письменниками, поетами і журналістами або митцями інших країн про нашу рідну Україну. І написані саме про ті події і про тих особистостей в історії України, про які у нас не писали внаслідок тоталітарних утисків на протязі вісімдесяти років. Ми щиро вітаємо народ Канади і разом з ним святкуємо День Канади – 1 липня. Зичимо всім людям добра, щастя, всіляких гараздів і мирного неба!

Зал «Закордонне українство» сектору
спеціалізованих читальних залів
відділу міжнародних проектів